

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Digitalisointiasetus – Jäsenvaltioiden Ilmoitukset](#) > [France](#)

Digitalisointiasetus – Jäsenvaltioiden ilmoitukset

Sisällön tuottaja:

Ranska

Ranska

Tällä sivulla on tietoa jäsenvaltioiden asetuksen (EU) 2023/2844 mukaisesti tekemistä ilmoituksista.

1. Tuomioistuinten tai muiden viranomaisten kanssa viestimiseen käytettävät kansalliset tietotekniset portaalit

Ranskan viranomaiset toteavat, että Ranskalla ei ole ulkomailta käsin käytettävää kansallista tietotekniikka-portaalia, jolla voisi olla yhteydessä tuomioistuimiin tai viranomaisiin tai käydä videoneuvotteluja.

Ranska on päättänyt käyttää eEDES-viitesovellusjärjestelmää eCODEX-tekniikan toteuttamiseen viestinnässä tuomioistuinten tai viranomaisten kanssa.

2. Kansallinen lainsäädäntö videoneuvotteluista siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

a) - Tiedot sovellettavista kansallisista laeista ja menettelyistä, mukaan lukien sovellettavat prosessuaaliset oikeudet ja takeet kuulemisten järjestämiseksi videoneuvottelun tai muun etäviestintätekniikan avulla.

Ranskan viranomaiset huomauttavat, että Ranskalla ei ole erityistä oikeudellista kehystä rajat ylittävälle videoneuvotteluille.

Tuomioistuinkäsittelystä annetun lain (*Code de l'organisation judiciaire*) L111-12 §:ssä säädetään yleisesti, että kuuleminen voidaan järjestää audiovisuaalisen televiestinnän avulla seuraavin edellytyksin:

- kunkin osapuolen on täytynyt antaa suostumuksensa videoneuvottelujen käyttöön;
- kuuleminen järjestetään useammassa tuomioistuinsalissa, jotka ovat suoraan yhteydessä audiovisuaaliseen televiestintään;
- videoneuvotteluohjelmiston on taattava lähetysten luottamuksellisuus.

Tuomari voi antaa asianosaisille, todistajille, asiantuntijoille tai muille henkilöille, jotka on kutsuttu kuultavaksi heidän nimenomaisesta pyynnöstään, luvan tulla kuulluksi audiovisuaalisella televiestinnällä oikeussalin ulkopuolella (tuomioistuinkäsittelystä annetun lain L111-12-1 §).

Puheenjohtaja hyväksyy pyynnön vain, jos hän katsoo, että etäkuuleminen on yhteensopiva menettelyn luonteen ja kontradiktorisen periaatteen kanssa. Tämä päätös on oikeushallinnon toimenpide (tuomioistuinkäsittelystä annetun lain R111-7-1 §).

Tämä mahdollisuus edellyttää sellaisten audiovisuaalisten televiestintävälineiden käyttöä, joiden tekniset ominaisuudet on määritelty oikeusministerin asetuksella ja joilla on varmistettava toisaalta lähetyksen laatu ja, jos kuuleminen tai puhuttelu ei ole julkinen, vuorovaikutusten luottamuksellisuus ja toisaalta mahdollisuus tunnistaa osallistujat.

Puheenjohtajana toimiva tuomari ohjaa asian käsittelyä oikeussalissa, jossa ovat läsnä myös muut tuomioistuimen jäsenet, tuomioistuimen kirjaaja ja tarvittaessa yleinen syyttäjä.

Kuulemisessa puheenjohtajan on varmistettava, että olosuhteet, joissa henkilö on yhteydessä kuulemiseen, ovat menettelyn arvon ja muotomääräysten mukaisia.

Toukokuun 13. päivänä 2022 annetussa määräyksessä JUST2214196A täsmennetään audiovisuaalisen televiestintäjärjestelmän tekniset järjestelyt, jotka koskevat kuulemisten tai puhuttelujen järjestämistä videoneuvotteluna muissa kuin rikosoikeudellisissa asioissa. Pääedellytykset ovat seuraavat:

- audiovisuaalinen viestintä on toteutettava oikeusministeriön tarjoaman videoneuvotteluratkaisun avulla. Kauppatuomioistuimissa se voidaan panna täytäntöön myös kauppatuomioistuinten kirjaajien kansallisen neuvoston (*Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce*) tarjoamalla ratkaisulla;

c) – Tiedot siitä, salliiiko kansallinen lainsäädäntö tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen järjestää kuulemisen viran puolesta

Tuomarin aloitteesta tapahtuvan videoneuvottelun käytön osalta olisi erotettava toisistaan kaksi tilannetta:

- kaikissa tuomioistuimissa voidaan tuomarin aloitteesta järjestää kuulemisia useissa tuomioistuinsaleissa, jotka ovat suoraan yhteydessä toisiinsa audiovisuaalisten televiestintäjärjestelmien välityksellä, edellyttäen kuitenkin, että kaikki osapuolet ovat antaneet suostumuksensa videoneuvottelujen käyttöön (tuomioistuinkäsittelystä annetun lain L111-12 §)
- ennen kuin tuomioistuin ratkaisee muita kuin rikosoikeudellisia asioita, oikeuden puheenjohtaja voi sallia asianosaisen, todistajan, asiantuntijan tai muun kutsutun henkilön kuulemisenaudiovisuaalisia televiestintäjärjestelmiä käyttäen oikeussalin ulkopuolella ainoastaan kyseisen henkilön nimenomaisesta pyynnöstä (tuomioistuinkäsittelystä annetun lain L111-12-1 §).

d) – Tiedot jäsenvaltiossa saatavilla olevasta videoneuvotteluteknologiasta tai yleisimmin käytetystä videoneuvottelualustasta/-ratkaisusta

- Ranskan viranomaiset toimittavat seuraavat tiedot: Oikeusvirkamiehet käyttävät keskinäiseen kommunikointiin Cisco Jabber -järjestelmää;
- Reaaliaikaisissa käsittelyissä käytetään Cisco Webex Desk -järjestelmää;
- Oikeussaleissa ja hallinnollisissa palveluissa on käytössä Cisco Webex Room Kit;
- Hajautetuissa vankilapalveluissa on käytössä Cisco Webex Room Kit;
- Kauppatuomioistuimen osalta [kauppatuomioistuinten kirjaajien kansallinen neuvosto](#) käyttää Tixéo Private Cloud -ohjelmistoa, joka on ANSSIn sertifioima ranskalainen ratkaisu.

e) Tiedot menettelyvaatimuksista, joiden mukaisesti osapuoli voi antaa lausuntonsa videoneuvottelun tai muun etäviestintäteknikan käytöstä kuulemisessa

Tuomioistuinkäsittelystä annetun lain L111-12 §:ssä säädetään, että kuulemistilaisuudet voidaan järjestää audiovisuaalisin keinoin joko viran puolesta tai osapuolten pyynnöstä edellyttäen, että kumpikin osapuoli suostuu videoneuvottelujen käyttöön. Laissa ei säädetä siitä, missä muodossa asianosaisen mielipiteen videoneuvottelun käytöstä olisi oltava, joten se voidaan ilmaista millä tahansa keinoilla.

Lisäksi tuomioistuinkäsittelystä annetun lain L111-12-1 §:n mukaisesti asianosaisia, todistajia, asiantuntijoita tai muita haastettuja henkilöitä voidaan kuulla audiovisuaalisella televiestinnällä oikeussalin ulkopuolella ainoastaan näiden nimenomaisesta pyynnöstä ja puheenjohtajana toimivan tuomarin luvalla. Laissa ei säädetä muodollisista vaatimuksista tälle pyynnölle, joka on tarkoitettu pelkäksi hallinto-oikeudelliseksi toimenpiteeksi, eikä se näin ollen ole menettelyllisessä mielessä oikeudellinen pyyntö. Näin ollen se voidaan esittää millä tahansa tavalla.

g) – Tiedot siitä, miten oikeudellinen ammattisalassapitovelvollisuus varmistetaan ennen videoneuvottelua ja sen aikana

Siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa ei ole erityisiä menettelysääntöjä asianajajien ja heidän asiakkaidensa välisen vuorovaikutuksen järjestämisestä silloin, kun kuulemisessa tai puhuttelussa käytetään videoneuvottelua, koska tällainen vuorovaikutus ei ole luonteeltaan menettelyllistä.

Tuomioistuimien voi kuitenkin keskeyttää kuulemisen tai puhuttelun väliaikaisesti, jotta asianajajat voivat puhua asiakkaidensa kanssa luottamuksellisesti heidän käyttöönsä annetuilla televiestintävälineillä ilman muiden asianosaisten tai oikeuden edustajien läsnäoloa.

Toukokuun 13. päivänä 2022 annetussa määräyksessä JUST2214196A edellytetään lisäksi kuulemisissa tai haastatteluissa läsnä olevien kolmansien osapuolten osalta, että jos kuuleminen ei ole julkinen, vuorovaikutuksen luottamuksellisuus taataan televiestintämenettelyillä.

Videotallenteita ja äänitallenteita ei myöskään saa tallentaa eikä säilyttää lukuun ottamatta tapauksia, joista säädetään perintölain (*Code du Patrimoine*) L221-1 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä tuomioistuimenmenettelyistä annetun lain L111-12 §:n mukaisesti.

h) - Tiedot kuulemisen järjestämistä ja toteuttamista koskevista käytännön järjestelyistä, muun muassa puhesynteesiteknologioiden mahdollisesta käytöstä

Kuten c ja e kohdassa todetaan, siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa videoneuvottelun järjestäminen edellyttää kaikkien osapuolten suostumusta, ja henkilön kuuleminen videoneuvottelun avulla voidaan sallia ainoastaan kyseisen henkilön nimenomaisesta pyynnöstä (se ei kuitenkaan vaadi muiden osapuolten suostumusta).

j) - Osapuolten tunnistamista ja todentamista koskevat järjestelyt

Tuomioistuimenmenettelyistä annetun lain R111-7-1 §:n mukaan käytettävän audiovisuaalisen televiestintävälineen teknisten ominaisuuksien on oltava sellaiset, että osallistujat voidaan tunnistaa, tarvittaessa esittämällä henkilötodistus ja tarkistamalla se.

k) Menetelmä, jolla osapuolet voivat esittää kysymyksiä ja osallistua tehokkaasti

Videoneuvotteluna järjestettävissä kuulemisissa noudatetaan samoja menettelyjä kuin muissakin kuulemisissa. Asianosaisille annetaan tilaisuus esittää vaatimuksensa ja perusteensa, vastata tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin ja esittää kaikki tarpeelliseksi katsomansa huomautukset kontradiktorisen periaatteen mukaisesti. Jos tuomioistuimien kuitenkin katsoo, että sillä on riittävät tiedot, tuomari voi keskeyttää asianosaisten puolustuksena esittämät suulliset lausumat tai huomautukset (siviiliprosessilain (*Code de Procédure Civile*) 440 §).

Lisäksi asianosaisten on ilmoitettava tuomioistuimelle ja muille osapuolille todisteista, jotka he aikovat esittää vaatimustensa tueksi (siviiliprosessilain 15 §). Tuomarin päätöksessä voidaan ottaa huomioon ainoastaan asianosaisten kontradiktorisessa menettelyssä esittämät todisteet (siviiliprosessilain 16 §).

Tuomari voi pyytää asianosaisia esittämään suullisesti tai kirjallisesti työjärjestyksen ja kontradiktorisen periaatteen mukaisesti kaikki tosiseikat tai oikeudelliset seikat, joita voidaan pitää tarpeellisina riidan ratkaisemiseksi (siviiliprosessilain 8 ja 13 §).

Peruseriaate on, että asianosaista ei voida tuomita ilman, että häntä on kuultu tai hänet on haastettu (siviiliprosessilain 14 §). Lisäksi jos katsotaan, että etäkuuleminen ei sovi yhteen menettelyn luonteen ja kontradiktorisen periaatteen noudattamisen kanssa, tätä osallistumistapaa ei käytetä (tuomioistuimenmenettelyistä annetun lain R111-7-1 §).

Todistajien osalta on todettava, että Ranskan lainsäädännön mukaan *todistajia kuullaan asianosaisten ollessa läsnä tai kun asianosaiset on kutsuttu kuultavaksi* (siviiliprosessilain 208 §). *Asianosaiset eivät kuitenkaan poissulkemisen uhalla saa keskeyttää todistajanlausuntoa, puuttua siihen tai yrittää vaikuttaa siihen tai kääntyä suoraan todistajan puoleen* (siviiliprosessilain 214 §:n 1 momentti). Tuomari siis kysyy *asianosaisten tuomarille todistajan kuulemisen jälkeen esittämiä kysymyksiä, jos hän katsoo sen tarpeelliseksi* (siviiliprosessilain 214 §:n 2 momentti). Asianosaiset, myös videoneuvottelun välityksellä läsnä olevat, voivat esittää tuomarille kysymyksiä, jotka on tarkoitettu todistajille. Käytännössä todistajien kuuleminen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa ei ole yleistä.

l) - Miten asianosaiset hyötyvät oikeudesta tulkkiin

Tuomioistuinkäsittelystä annetun lain L.111-12-1 §:n mukaisesti asianosaisia, todistajia, asiantuntijoita tai muita

haastettuja henkilöitä voidaan kuulla audiovisuaalisella televiestinnällä oikeussalin ulkopuolella ainoastaan näiden nimenomaisesta pyynnöstä ja puheenjohtajana toimivan tuomarin luvalla.

Tulkit voivat vedota tähän säännökseen ja saada nimenomaisesta pyynnöstään luvan osallistua kuulemiseen audiovisuaalisen televiestinnän avulla oikeussalin ulkopuolella. Siinä tapauksessa tulkki voi osallistua kuulemiseen joko oikeussalissa asianosaisen ollessa läsnä etäyhteyden välityksellä tai niin, että tulkki osallistuu etäyhteyden välityksellä asianosaisen ollessa henkilökohtaisesti läsnä oikeudessa. Edellä mainituin edellytyksin sekä tulkki että asianosainen voivat olla läsnä audiovisuaalisen televiestinnän välityksellä riippumatta siitä, ovatko he samassa paikassa vai eivät.

m) - Miten varmistetaan mahdollisuus tutkia tai esittää aineellisia todisteita videoneuvottelun aikana

Videoneuvottelun välityksellä kuulemiseen osallistuviin henkilöihin sovelletaan samoja menettelysääntöjä kuin jos he olisivat fyysisesti läsnä oikeussalissa.

Suoraan tuomarille todisteena toimitettujen aineellisten esineiden tutkiminen edellyttää, että tuomari tutkii ne henkilökohtaisesti siviiliprosessilain mukaisesti. Yleensä tuomari voi tosiseikkojen henkilökohtaista todentamista varten tutustua kaikkiin kiistanalaisiin tosiseikkoihin ja tehdä tarpeellisiksi katsomiaan toteamuksia, arviointeja tai rekonstruktioita vieraillemalla tarvittaessa kyseisissä paikoissa (siviiliprosessilain 179 §). Tuomari voi kuitenkin tehdä niin vain siinä tapauksessa, että asianosaiset ovat läsnä tai heidät on kutsuttu kuultavaksi. Siinä tapauksessa tuomarin on myös laadittava raportti havainnoista, arvioista, rekonstruktioista tai ilmoituksista (siviiliprosessilain 182 §).

Käytännössä tämä on poikkeuksellista, koska osapuolten toimittamat todisteet ovat yleensä kirjallisia asiakirjoja.

Siviiliprosessilain 15 §:n mukaan *”asianosaisten on ilmoitettava toisilleen hyvissä ajoin ne tosiseikat, joihin he perustavat vaatimuksensa, esittämänsä todisteet ja perusteet, joihin ne vetoavat, jotta kumpikin voi järjestää puolustuksensa”*. Siviiliprosessilain 16 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuimien voi ottaa ratkaisussaan huomioon ainoastaan sellaiset todisteet, jotka asianosaiset ovat esittäneet kontradiktorisessa menettelyssä.

On huomattava, että kirjallisessa menettelyssä näytöt on vaihdettava kirjallisesti asianosaisten välillä eikä niitä esitetä suoraan kuulemisessa. Tällainen yhteydenpito asianajajien välillä sekä asianajajien ja tuomioistuimen välillä voidaan toteuttaa sähköisesti edellyttäen, että noudatetaan tämän tyyppiseen viestintään sovellettavia sääntöjä, jotka koskevat erityisesti vastaanottajan suostumusta, luotettavan vastaanottoilmoituksen tai tiedoksiantoilmoituksen antamista sekä sellaisen teknisen menettelyn käyttöä, josta säädetään oikeusministerin antamalla teknisellä määräyksellä, jonka mukaan menettelyssä hyväksytään takeet (siviiliprosessilain 748 §:n 1 momentti ja sitä seuraavat momentit).

Suullisessa käsittelyssä asianosaiset voivat esittää uusia todisteita kuulemisessa, mutta heidän on kuitenkin annettava ne tiedoksi vastapuolille ja toimitettava ne tuomioistuimelle. Tämä tarkoittaa sitä, että jos asianosainen osallistuu etäyhteyden välityksellä, kirjeenvaihto on lähetettävä postitse, koska sähköinen viestintä ei aina ole mahdollista, koska ei ole olemassa edellä mainittuja siviiliprosessilain 748 §:n 1 momentin ja sitä seuraavien momenttien mukaisia teknisiä menettelyjä, joissa säädetään tämän viestintätavan käytöstä.

3. Kansallinen lainsäädäntö videoneuvotteluista rikosasioissa

a) - Tiedot sovellettavista kansallisista laeista ja menettelyistä, mukaan lukien sovellettavat prosessuaaliset oikeudet ja takeet kuulemisten järjestämiseksi videoneuvottelun tai muun etäviestintätekniikan avulla.

Ranskan viranomaiset toistavat jo esitetyt seikat:

Aluksi on muistutettava, että ensimmäiset säännökset videoneuvottelujen käytöstä rikosasioissa otettiin käyttöön 15. marraskuuta 2001 annetulla arjen turvallisuutta koskevalla lailla (*loi relative à la sécurité quotidienne*). Videoneuvottelujen käyttöä laajennettiin myöhemmin useilla säädöksillä, erityisesti vuosien 2018–2022 ohjelmasuunnittelusta ja oikeuslaitoksen uudistamisesta 23. maaliskuuta 2019 annetulla määräyksellä nro 2019–222.

Alun perin tiettyjä selvitys- ja tutkintamenettelyjä varten varattu videoneuvottelu on nyt mahdollista tietyn edellytyksin rikosoikeudellisen menettelyn kaikissa vaiheissa tutkinnasta rangaistusten täytäntöönpanoon.

Jos videoneuvottelun välityksellä läsnä olevaa henkilöä avustaa asianajaja, hän voi olla läsnä joko toimivaltaisen tuomioistuimen tai komission tuomarin tai asianomaisen henkilön kanssa (rikosprosessilain (*Code de Procédure Pénale*) 706-71 §:n 6 momentti).

Ensin mainitussa tapauksessa henkilön on voitava puhua asianajajan kanssa luottamuksellisesti käyttämällä audiovisuaalisia televiestintävälineitä.

Jälkimmäisessä tapauksessa jäljennös koko asiakirja-aineistosta on annettava kyseisen henkilön käyttöön paikassa, jossa hän on vapautensa menettäneenä, ellei jäljennöstä asiakirja-aineistosta ole jo toimitettu asianajajalle.

b) - Tiedot menettelyvaatimuksista, jotka koskevat suostumuksen antamista videoneuvottelun tai muun etäviestintätekniiikan käyttöön kuulemisten aikana

Kansainvälisessä yhteistyössä Ranskan oikeusviranomaiset ja ulkomaiset oikeusviranomaiset voivat pyytää toisiltaan videoneuvottelujen pitämistä todistajien, asiantuntijoiden tai syytettyjen kuulemisten, haastattelujen tai vastakkainkuulustelujen järjestämiseksi rikosoikeudellisen menettelyn eri vaiheissa.

Videoneuvottelupyynnöt edellyttävät kansainvälistä keskinäistä rikosoikeusapua koskevan pyynnön esittämistä tai Euroopan unionin (EU) sisällä eurooppalaisen tutkintamääräyksen antamista.

Tällainen keskinäistä avunantoa koskeva pyyntö voidaan esittää eri yhteistyövälineillä.

Videoneuvottelun periaatteesta on säädettävä rikosprosessilaissa, ja sen on oltava sovellettavissa sopimuksissa vahvistettujen vaatimusten mukainen.

Jos tällaista välinettä ei ole, olisi sovellettava rikosprosessilain [694 §:n 5 momenttia](#), erityisesti kun on kyse syytetyn henkilön suostumuksen hankkimisesta. Kyseisessä pykälässä säädetään, että Ranskan oikeusviranomaisten pyynnöstä ulkomailla suoritettavat kuulustelut, haastattelut ja vastakkainkuulustelut on suoritettava rikosprosessilain mukaisesti, jollei se ole kansainvälisen sopimuksen vastaista.

Syytetyn kuuleminen tai vastakkainkuulustelu voidaan suorittaa vain hänen suostumuksellaan.

Jos Ranskan lainsäädännön mukaan tarvitaan erityisiä videoneuvottelumenettelyjä, ne on lisäksi täsmennettävä keskinäistä oikeusapua koskevassa pyynnössä riippumatta siitä, koskeeko se ennen videoneuvottelua vai sen jälkeen noudatettavaa menettelyä.

d) - Tiedot siitä, miten asianajajan ja asiakkaan välinen luottamuksellisuus varmistetaan ennen videoneuvottelun avulla toteutettavaa kuulemistä ja sen aikana

Jos videoneuvottelun välityksellä läsnä olevaa henkilöä avustaa asianajaja, hän voi olla läsnä joko toimivaltaisen tuomioistuimen tai komission tuomarin tai asianomaisen henkilön kanssa (rikosprosessilain 706-71 §:n 6 momentti).

Ensin mainitussa tapauksessa henkilön on voitava puhua asianajajan kanssa luottamuksellisesti käyttämällä audiovisuaalisia televiestintävälineitä.

Jälkimmäisessä tapauksessa jäljennös koko asiakirja-aineistosta on annettava kyseisen henkilön käyttöön paikassa, jossa hän on vapautensa menettäneenä, ellei jäljennöstä asiakirja-aineistosta ole jo toimitettu asianajajalle.

e) Tiedot siitä, miten huoltajille tai muille asiaankuuluville aikuisille tiedotetaan lapsen haastattelusta videoneuvottelun tai muun etäviestintätekniiikan avulla - miten lapsen etu otetaan huomioon?

Nuorisorikoslain (*Code de la justice pénale des mineurs*) L311-1 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä säädetään, että rikoksesta epäillyllä tai syytetyllä alaikäisellä on oikeus olla huoltajiensa seurassa haastattelun tai kuulustelun aikana, jos menettelyä hoitava viranomainen katsoo, että huoltajien seura on lapsen edun mukaista ja että näiden henkilöiden läsnäolo ei haittaa menettelyä. Näitä säännöksiä sovelletaan esitutkinnan aikana suoritettaviin kuulemisiin.

Oikeusjärjestelmän vuosien 2018–2022 ohjelmasuunnittelusta ja uudistuksesta 23. maaliskuuta 2019 annetun lain nro 2019–222 säännökset sekä alaikäisiin sovellettavasta rikosoikeudellisesta menettelystä 24. toukokuuta 2019 annetun asetuksen nro 2019–507 säännökset sisältävät 27. toukokuuta 2019 päivätyn yleiskirjeen, jossa todetaan, että toisin kuin tuomioistuinkäsittelyistä säädetään, tämä oikeus olla alaikäisen mukana kuuluu kuulemisen tai puhuttelun suorittavan viranomaisen eli tutkijan tai tuomarin yksinomaiseen harkintavaltaan.

Nuorisorikoslain L.311–1 §:ssä säädetäänkin, että syyttäjänviraston tai tapauksen mukaan tutkintaa suorittavan tai asiaa käsittelevän tuomioistuimen on ilmoitettava alaikäistä koskevista päätöksistä hänen *laillisille edustajilleen*.

*Nämä tiedot on annettava millä tahansa tavalla, jollei toisaalla toisin säädetä.
Alaikäisellä on oikeus siihen, että hänen lailliset edustajansa ovat läsnä*

1 - oikeudenkäynnin jokaisen kuulemisen aikana,

2 - haastattelujen tai kuulustelun aikana, jos toimen toteuttava viranomainen katsoo, että saattajan mukanaolo on lapsen edun mukaista ja että tällaisten henkilöiden läsnäolo ei haittaa menettelyä; tutkinnan aikana alaikäisen puhuttelu tai kuulustelu voidaan aloittaa ilman mainittujen henkilöiden läsnäoloa kaksi tuntia sen jälkeen, kun heidät on kutsuttu tulemaan paikalle.

Alaikäisen lailliset edustajat on kutsuttava kaikkiin alaikäisiä koskeviin oikeudenistuntoihin ja tarvittaessa alaikäisen puhutteluihin ja kuulemisiin.

Jos alaikäisen laillisille edustajille ei ole mahdollista ilmoittaa asiasta tai jos heidän ei ole suotavaa olla alaikäisen mukana, edellisissä kohdissa mainitut tiedot on annettava tehtävään sopivalle aikuiselle ja kyseisen aikuisen on oltava alaikäisen mukana mainitussa laissa säädetyissä tapauksissa ja siinä säädetyjä menettelyjä noudattaen.

Lisäksi nuorisorikoslain L334–6 §:ssä säädetään, että audiovisuaalista televiestintää ei saa käyttää alaikäisen tutkintavankeutta tai tutkintavankeuden jatkamista koskevan päätöksen tekemiseen, paitsi jos vaikuttaa siltä, että hänen kuljettamisestaan on vältettävä yleisen järjestyksen vakavan vaarantumisen tai vakavan pakenemisvaaran vuoksi.

f) - Tiedot mahdollisuudesta tallentaa puhuttelut kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä tallenteiden säilyttämisestä ja levittämisestä; tietoa mahdollisesta puheentunnistustekniikan ja automatisoitujen transkriptiotekniikoiden käytöstä

1. 1. Tutkinnan aikana suoritettujen haastattelujen tallentaminen:

1.1. Alaikäisten haastattelujen tallentaminen

Jos alaikäistä kuullaan todistajana tai vastaajana ilman, että hän on menettänyt vapautensa, missään säännöksessä ei edellytetä hänen kuulemisensa audiovisuaalista tallentamista.

- Rikokseen syyllistyneiden alaikäisten puhuttelut

Jos alaikäinen on kuitenkin menettänyt vapautensa, nuorisorikosprosessilain L413-12 §:ssä säädetään, että vapautensa menettäneen alaikäisen kuulusteluista on tehtävä audiovisuaaliset tallenteet.

Alaikäisen laillisille edustajille on nuorisorikoslain L413-7 §:n nojalla ilmoitettava alaikäisen vapaudenmenetyksestä, mutta edustajien suostumusta alaikäisen kuulemisen audiovisuaaliseen tallentamiseen ei haeta. Alaikäinen ei myöskään voi kieltäytyä kuvatuksi tulemisesta puhuttelun aikana.

Lisäksi nuorisorikoslain L413-7 §:n 2 momentissa säädetään, että velvollisuudesta ilmoittaa alaikäisen vapaudenmenetyksestä laillisille edustajille tai asianmukaiselle aikuiselle voidaan luopua ainoastaan todisteiden keräämisen tai säilyttämisen mahdollistamiseksi tai henkilön henkeen, vapauteen tai ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvan vakavan uhan estämiseksi syyttäjän tai tutkintatuomarin päätöksellä. Päätös tehdään asian olosuhteet huomioon ottaen ja tuomarin määrittämäksi ajaksi, joka saa olla enintään 24 tuntia tai, jos vapaudenmenetystä ei voida jatkaa, 12 tuntia.

Ainoa poikkeus alaikäisen kuulustelun audiovisuaalisesta tallentamisesta on silloin, kun tallenteen tekeminen on

teknisesti mahdotonta, jolloin tutkintayksiköiden on välittömästi ilmoitettava asiasta syyttäjälle tai tutkintatuomarille ja mainittava tästä kuulusteluraportissa sekä ilmoitettava, millä tavalla tallentaminen on mahdotonta.

Jos tallennusta ei ole tehty, tuomiota ei voida antaa pelkästään alaikäisen lausumien perusteella, jos ne riitautetaan. Tämä ei riipu siitä, onko tallennuksen puuttumisesta mainittu virallisessa raportissa ja ilmoitettu toimivaltaiselle tuomarille.

Tallenteeseen voidaan turvautua tuomioistuinkäsittelyn aikana vain, jos kuulusteluraportin sisältö riitautetaan. Näin voidaan tehdä tutkintatuomarin, nuorisotuomarin tai toimivaltaisen tuomioistuimen päätöksellä, jos syyttäjä tai joku asianosainen vaatii sitä.

Tallenteen alkuperäiskappaleen tai jäljennöksen levittämisestä voidaan tuomita yhden vuoden vankeusrangaistus ja 15 000 euron sakko (nuorisorikoslain L413-14 §).

Alkuperäinen tallenne ja sen jäljennös on tuhottava kuukauden kuluessa siitä, kun oikeudellisen menettelyn päättymisestä on kulunut viisi vuotta (rikosoikeuslain L413-15 §).

- Alaikäisten uhrien haastattelut

Rikosprosessilain 706-52 §:ssä säädetään, että haastateltaessa alaikäistä, joka on joutunut jonkin saman lain 706-47 §:ssä tarkoitetun rikoksen uhriksi, on tehtävä audiovisuaalinen tallenne. Mainittu lainkohta käsittää lähinnä seksuaalirikokset (raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, lapseen kohdistuva seksuaaliväkivalta ja parittaminen). Audiovisuaalisia tallenteita voidaan tehdä myös alaikäisen uhrin haastattelusta rikoslain 222-33-2-2 §:ään (työpaikkakiusaaminen) ja 222-33-2-3 §:ään (koulukiusaaminen) liittyvien rikosten vuoksi.

Rikosprosessilain 706-52 §:ää muutettiin 5. maaliskuuta 2007 annetulla lailla nro 2007-291 siten, että tällaiset kuulemiset voidaan tallentaa järjestelmällisesti ilman alaikäisen tai hänen edustajiansa suostumusta.

Missään säännöksessä ei myöskään enää säädetä, että tällainen tallenne voidaan tehdä vain audiotallenteena alaikäisen tai laillisen edustajan pyynnöstä. Tästä lähtien vain yleinen syyttäjä tai tutkintatuomari voi päättää, että tallenne on pelkästään audiotallenne, jos se on alaikäisen edun vuoksi perusteltua (706-52 §:n 2 momentti).

Näin ollen alaikäisen uhrin haastattelun tallentamatta jättämistä voidaan perustella ainoastaan laitteen teknisellä toimintahäiriöllä. Toimintahäiriö on määritelty tarkasti laissa, ja rikosprosessilain 706-52 §:ssä edellytetään, että tutkintaviranomaiset ilmoittavat asiasta välittömästi syyttäjälle tai tutkintatuomarille ja laativat raportin toimintahäiriön luonteesta.

Tallenteesta on myös tehtävä jäljennös, jotta sitä voidaan myöhemmän hyödyntää helpommin menettelyn aikana. Jäljennys sisällytetään asiakirja-aineistoon. Alkuperäinen tallenne sinetöidään.

Tallennetta voidaan katsoa tai kuunnella oikeudenkäynnin aikana tutkintatuomarin päätöksellä. Asianosaiset, asianajajat tai asiantuntijat voivat kuitenkin katsella tai kuunnella tallenteen jäljennöstä tutkintatuomarin tai tuomioistuimen virkailijan läsnä ollessa.

Tallenteen alkuperäiskappaleen tai jäljennöksen levittämisestä voidaan tuomita yhden vuoden vankeusrangaistus ja 15 000 euron sakko.

Alkuperäinen tallenne ja sen jäljennös on tuhottava kuukauden kuluessa siitä, kun oikeudellisen menettelyn päättymisestä on kulunut viisi vuotta.

1.2. Pakolliset audiovisuaaliset tallenteet rikosten vuoksi vapautensa menettäneinä olevien henkilöiden kuulusteluista

Rikosprosessilain 64-1 §:n mukaan audiovisuaaliset tallenteet on tehtävä rikoksen vuoksi vapautensa menettäneiden henkilöiden kuulemisista vastaavilla poliisi- tai santarmiasemilla tai -yksiköissä. Tallennetta voidaan käyttää vain, jos kuulustelupöytäkirjan sisällöstä on erimielisyyttä. Jos samassa yksikössä vapautensa menettäneinä ja samanaikaisesti kuultavina olevien henkilöiden lukumäärä estää heidän kuulustelujensa tallentamisen, syyttäjälle on ilmoitettava tilanteesta viipymättä, ja hänen on ilmoitettava asiakirja-aineistoon sisällytettävällä kirjallisella päätöksellä nimeltä henkilö tai henkilöt, joiden kuulusteluja ei tallenneta tutkinnan

vaatimusten mukaisesti. Jos kuulustelun tallentaminen on teknisesti mahdotonta, poliisin on välittömästi ilmoitettava siitä syyttäjälle ja mainittava raportissa tallennuksen estävän teknisen vian luonne.

1. 2. Tutkinnan aikana

Rikosprosessilain 706-71 §:ssä sekä R53-33 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä säädetään, että haastattelu, kuulustelu tai vastakkainkuulustelu voidaan suorittaa useissa eri paikoissa Ranskassa, jos se on perusteltu tutkinnan vaatimusten vuoksi. Paikkojen välinen yhteys on toteutettava televiestinnän keinoilla, joilla taataan tiedonsiirron luottamuksellisuus.

Sen jälkeen toimista laaditaan kussakin paikassa raportit. Tällöin menettely on seuraava: - pyydetään syyttäjänvirastolta lausunto; tarvittaessa kutsutaan avuksi pätevä henkilö, jota sitoo salassapitovelvollisuus; sinetöidään alkuperäinen tallenne, kun siitä on tehty jäljennös; jäljennös lisätään asiaa koskevaan asiakirja-aineistoon. Toimista on laadittava raportti. Näitä säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun henkilö on vapautensa menettäneenä.

Rikosprosessilain 706-71 §:ssä säädetään, että tällaisissa tapauksissa asianajaja voi olla läsnä joko oikeussalissa tai asiakkaansa kanssa. Ensin mainitussa tapauksessa asianajajan on voitava puhua asiakkaansa kanssa luottamuksellisesti käyttöönnä annettujen televiestintävälineiden avulla. Jälkimmäisessä tapauksessa jäljennöksen koko asiakirja-aineistosta on oltava saatavilla tiloissa, joissa henkilö on vapautensa menettäneenä. Vaikka nämä säännökset koskevat rikosprosessilain 706-71 §:n sanamuodon mukaan vain pidätetyn henkilön kuulustelua tai haastattelua, olisi katsottava, että myös etäteknikalla kuulusteltavan vapaana olevan henkilön asianajaja voi olla läsnä joko tutkintatuomioistuimessa tai asiakkaansa kanssa.

- Audiovisuaaliset tallenteet tutkintaan sisältyvistä kuulusteluista:

Audiovisuaaliset tallenteet on tehtävä kaikista tutkinnan kohteena olevien henkilöiden kuulusteluista, mukaan lukien ensi- ja vastakkainkuulustelut (rikosprosessilain 116-1 §):

- edellyttäen, että kuulustelu suoritetaan tutkintatuomioistuimessa;

- ja että asia koskee epäiltyjä rikoksia. Rikosprosessilain 706-73 §:ssä tarkoitettuihin rikoksiin tai rikoslain IV osan I ja II osastoon (Kansakunnan keskeisiin intresseihin kohdistuvat uhat – terrorismi) liittyvä poikkeus julistettiin perustuslain vastaiseksi perustuslakineuvoston 6. huhtikuuta 2012 tekemällä päätöksellä ensisijaisen kysymyksen johdosta.

Tätä perustuslainvastaisuutta sovelletaan ainoastaan 6. huhtikuuta 2012 jälkeen järjestettyihin kuulusteluihin (rikosjaoston 10. toukokuuta 2012 antama tuomio).

Lailla otettiin käyttöön kaksi poikkeusta tallennusvelvollisuudesta:

- kun samanaikaisesti joko samassa oikeudenkäynnissä tai erillisissä oikeudenkäynneissä kuultavina olevien henkilöiden lukumäärä tekee täydellisen tallenteen tekemisen mahdottomaksi. Tällöin tutkintatuomarin on nimettävä asiakirja-aineistoon liitetyllä kirjallisella päätöksellä yksi tai useampi henkilö, jonka kuulemista ei tallenneta. Tutkinnan vaatimukset on tässä otettava huomioon;

- jos tallentaminen on teknisesti mahdotonta, tuomarin on mainittava tämä kuulusteluraportissa ja täsmennettävä ongelman luonne.

- Tallenteen käyttö:

Tallenteen käytöllä on tiukat ehdot:

- se voi tapahtua joko tutkinnan aikana tai asiaa käsittelevässä tuomioistuimessa; - kuitenkin vain siinä tapauksessa, että tutkinnan kohteena oleva henkilö tai syytetty riitauttaa puhutteluraportin sisällön;

- se tapahtuu joko syyttäjän tai jonkun asianosaisen pyynnöstä ja tutkintatuomarin tai asiaa käsittelevän tuomioistuimen päätöksellä.

Jos joku osapuolista esittää pyynnön, se on esitettävä rikosprosessilain 82-1 §:n mukaisesti ja tuomioistuimen on vastattava pyyntöön perustellulla määräyksellä kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

- Mitä tallenteelle tapahtuu:

Laissa säädetään, että tallenne on tuhottava viimeistään viiden vuoden ja yhden kuukauden kuluttua rikosprosessin päättymisestä.

Tallenteet hävitetään yleisen syyttäjän määräyksestä (rikosprosessilain D32-2 §).

Tällaisen tallenteen laiton levittäminen on rikos, josta voidaan rangaista yhden vuoden vankeusrangaistuksella ja 15 000 euron sakolla. Alkuperäinen tallenne on tehtävä ja sinetöitävä. Jäljennös tallenteesta on liitettävä asiakirja-aineistoon. Kaikista tutkinnan aikana tehdyistä tallenteista voidaan tehdä yhteinen jäljennös (rikosprosessilain D32-2 §).

h) - Tiedot jäsenvaltioissanne saatavilla olevasta videoneuvotteluteknologioista tai yleisimmin käytetyistä videoneuvottelualustoista/-ratkaisuista

- Reaaliaikaisissa käsittelyissä käytetään Cisco Webex Desk -järjestelmää;

- Oikeussaleissa ja hallinnollisissa palveluissa on käytössä Cisco Webex Room Kit;

- Hajautetuissa vankilapalveluissa on käytössä Cisco Webex Room Kit;

i) - Tiedot kuulemisen järjestämistä ja suorittamista koskevista käytännön järjestelyistä. Mihin viranomaiseen on otettava yhteyttä? Onko yhteydenotolle tähän viranomaiseen erityisiä vaatimuksia (esim. tarvittavien tietojen toimittaminen)?

Näitä seikkoja käsitellään kysymykseen f annetussa vastauksessa.

l) Epäiltyjen, syytettyjen, tuomittujen tai muiden asianosaisten mahdollisuus esittää kysymyksiä ja osallistua aktiivisesti

Ranskan lainsäädännön mukaan oikeus puolustukseen antaa rikoksesta syytetyille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti menettelyyn.

- Vapautensa menettäneinä olevilla syytetyillä aikuisilla ja alaikäisillä on rikosprosessilain 63 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaiset oikeudet, joita tarkennetaan 27. toukokuuta 2014 annetulla lailla ja 18. marraskuuta 2016 annetulla lailla. Oikeudet ovat seuraavat:

- Oikeus saada tietoja tutkinnan luonteesta ja rikosprosessilain 63-1 §:llä tehdyn täydennyksen mukaisesti rikoksen väitetystä luonteesta, ajankohdasta ja paikasta sekä rikosprosessilain 62-2 §:ssä säädetyistä perusteista;

- Oikeus vaieta;

- Oikeus asianajajaan, joka on alaikäisille pakollinen (nuorisorikoslain L.413-9 §);

- Oikeus tutustua tiettyihin oikeudenkäyntiasiakirjoihin (raportti vapaudenmenetyksestä; alaikäisen tutkineen lääkärin laatimat lääkärintodistukset, alaikäisen haastattelujen pöytäkirjat);

- Oikeus saada tieto rikosprosessilain 77-2 §:ssä säädetyistä oikeuksista vapaudenmenetyksen päättyessä.

Asianajaja voi osallistua vapautensa menettäneen henkilön kuulemisiin ja vastakkainkuulusteluihin. Haastattelujen ja vastakkainkuulustelujen suorittajina ovat kuitenkin rikostutkinnasta vastaavat virkamiehet ja poliisiviranomaiset, joilla on yksinomainen määräysvalta menettelyihin. Asianajaja voi kuitenkin esittää kysymyksiä vapautensa menettäneelle kunkin haastattelun tai vastakkainkuulustelun päätteeksi. Rikospoliisin virkamies voi vastustaa kysymysten esittämistä tällä tavoin, jos ne todennäköisesti haittaisivat tutkinnan asianmukaista suorittamista. Vastustamisesta on mainittava pöytäkirjassa. Asianajaja voi lukea haastattelupöytäkirjan ja esittää kunkin haastattelun tai vastakkainkuulustelun päätteeksi kirjallisia huomautuksia, jotka liitetään menettelyasiakirjoihin.

Henkilöille, jotka on saatettu syyttäjän tai tarvittaessa pakkokeinoja käsittelevän tuomarin eteen vapaudenmenetyksen jatkamista varten, on ilmoitettava heidän oikeudestaan esittää näille virkamiehille

huomautuksia, joiden tavoitteena on vapaudenmenetyksen lopettaminen. Jos vapautensa menettänyttä ei viedä syyttäjän eteen, hän voi silti antaa suullisen lausunnon, jonka tutkijat kirjaavat kuulusteluraporttiin. Se toimitetaan tuomarille ennen kuin tämä päättää vapaudenmenetyksen jatkamisesta.

Rikosprosessilain 63-1 §:n mukaan tästä oikeudesta on ilmoitettava kaikille henkilöille välittömästi sen jälkeen, kun he ovat menettäneet vapautensa, samaan aikaan kuin heille ilmoitetaan muut tiedot ja oikeudet. Vaikenemisoikeuden sanamuoto on kyseisen pykälän 3 kohdassa, jonka mukaan henkilöllä on kuulustelujen aikana henkilöllisyyden ilmoittamisen jälkeen oikeus antaa lausuntoja, vastata hänelle esitettäviin kysymyksiin tai vaieta.

- Tutkinnan kohteena oleva henkilö esitutkintavaiheessa

Asianajajan huomautusten jälkeen tutkintatuomari ilmoittaa henkilölle joko – että hän ei ole tutkinnan kohteena, jolloin hänellä on avustetun todistajan oikeudet (rikosprosessilain 116 §:n 6 momentti)

– tai että hän on tutkinnan kohteena; tällöin tutkintatuomari täsmentää käytettävät tosiseikat ja oikeudelliset luokittelut, jos ne poikkeavat alun perin suunnitelluista (rikosprosessilain 116 §:n 7 momentti);

– jälkimmäisessä tapauksessa tutkintatuomarin on ilmoitettava henkilölle – hänen oikeudestaan pyytää rikosprosessilain 81, 82-1, 82-2 ja 156 §n mukaisia toimia koko tutkinnan ajan ja, jos hän on esittänyt pyynnön, 1–3 kuukauden kuluessa rikosprosessilain 175-1 §:ssä säädetyn tutkinnan päättymistä koskevan ilmoituksen lähettämisestä (rikosprosessilain 116 §:n 7 momentti);

– hänen oikeudestaan esittää samassa määräajassa kumoamiskanne rikosprosessilain 173 §:n nojalla, jollei rikosprosessilain 173-1 §:stä muuta johdu; siinä säädetään, että kanneperusteet, joissa vedotaan kuulustelun (ensimmäisen kuulustelun ja jatkokuulustelujen) ja aiemmin toteutettujen toimien pätemättömyyteen, on raukeamisen uhalla esitettävä kuuden kuukauden kuluessa tutkinnan tai kuulustelun tiedoksi antamisesta (rikosprosessilain 116 §:n 7 momentti);

– menettelyjen päätökseen viemiseen kuluva arvioitu aika, jos se on lievien rikosten osalta alle vuosi ja vakavien rikosten osalta alle 18 kuukautta;

– rikosprosessilain 175-1 §:n mukainen oikeus pyytää tutkinnan päättämistä tuomarin ilmoittaman määräajan päättyessä tai edellä mainittujen enimmäisaikojen päättyessä.

Tutkinnan kohteena oleva henkilö voi myös esittää huomautuksia, kun asiantuntijalausunto on määrätty, ja kysyä tutkintatuomarilta lisäkysymyksiä. Kun asiantuntijalausunto annetaan tiedoksi, tutkinnan kohteena olevalla henkilöllä on vähintään 15 päivää aikaa pyytää lisää asiantuntijatodisteita, toista lausuntoa tai uutta asiantuntija-arviointia (rikosprosessilain 167 §:n 3 momentti).

4. Siviili- ja kauppaoikeudellisiin menettelyihin liittyvät maksut

Ranskan lainsäädännössä säädetään [30. joulukuuta 1977 annetussa laissa nro 77-1468](#) periaatteesta, jonka mukaan oikeudenkäynnin siviilituomioistuimissa olisi oltava maksuton.

Tästä periaatteesta on kuitenkin useita poikkeuksia, koska se ei koske tuomioistuinten virkamiesten kuluja, asiantuntijalausuntoja eikä yleensäkin asianosaisille oikeudenkäynnin aikana aiheutuvia monenlaisia kuluja.

Asianosaiselle siviili- tai kauppaoikeudellisissa menettelyissä aiheutuneet kulut, joista säädetään [siviiliprosessilain I osan XVIII osastossa](#), jaetaan kahteen ryhmään:

- [siviiliprosessilain 695 §:ssä](#) tyhjentävästi luetellut kulut, jotka vastaavat menettelystä ja sen seurauksista aiheutuvia välttämättömiä kuluja ja joiden määrästä peritään joko asetuksella tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu maksu. Voittanut osapuoli voi periä nämä kulut osapuolelta, joka on hävinnyt asian tai jonka tuomioistuin on määrännyt vastaamaan oikeudenkäyntikuluista,
- kulut, joita ei voida periä takaisin ja jotka vastaavat muita oikeudenkäynnistä aiheutuneita kuluja ja joista on esitetty kattava korvausvaatimus; tuomioistuin voi vapaasti arvioida vaatimuksen perusteita ja määrää ottaen huomioon oikeudenmukaisuuden ja tuomitun osapuolen taloudellisen tilanteen ([siviiliprosessilain 700 §](#)). Näihin kuluihin kuuluvat erityisesti asianajopalkkiot.

Tärkeimmät kulut, joita asianosaiset voivat joutua maksamaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa menettelyissä, voidaan yksilöidä siviiliprosessilain 695 §:ssä olevan luettelon mukaisesti:

1. Tuomioistuimen kirjaamojen tai veroviranomaisten perimät tullit, verot ja maksut, lukuun ottamatta tulleja, veroja ja seuraamuksia, joita voidaan periä asianosaisten vaatimusten tueksi esitetyistä asiakirjoista.

Käytännössä nämä ovat pääasiassa maksuja, joita asianajajien ammatillinen korvausrahalisto perii muutoksenhakutuomioistuimissa valitusmenettelyissä, joissa on pakollinen edustus ([yleisen verolain \(Code général des impôts\) 1635 bis P artikla](#)), kauppatuomioistuinten virkailijoiden [29. huhtikuuta 1980 annetun asetuksen nro 80-307](#) nojalla perimiä maksuja tai myyntiehtoihin liittyviä rekisteröintimaksuja omaisuuden takavarikoinnin yhteydessä.

2. Asiakirjojen kääntämisestä aiheutuvat kustannukset, jos laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa sitä edellytetään

Joissakin liitteessä I luetelluissa EU:n säädöksissä edellytetään tiettyjen asiakirjojen käännösten oheistamista. Näihin säädöksiin kuuluu oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa ('asiakirjojen tiedoksianto') 13 päivänä marraskuuta 2007 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EY) N:o 1393/2007, jonka 5 artiklassa säädetään, että hakija vastaa ennen asiakirjan lähettämistä aiheutuvista kääntämiskustannuksista.

3. Todistajille maksettavat korvaukset

Nämä ovat kuluja, jotka aiheutuvat tuomioistuimen siviiliprosessilain 204-231 §:n nojalla määrittämistä tutkintatoimista. Niihin kuuluvat [asianosaisten, tuomioistuinten asiantuntijoiden, omaisuudenhoitajien ja todistajien matkakulujen määrän tarkistamisesta 27. joulukuuta 1920 annetun asetuksen 9-13 §:n mukaiset](#) palkkiot, matkakulut ja päivärahat.

4. Teknikoille maksettavat korvaukset

Nämä ovat kuluja, jotka aiheutuvat tuomarin siviiliprosessilain 232-284-1 §:n nojalla määrittämistä tutkintatoimista ja erityisesti asiantuntijalausunnoista. Teknikoiden palkkioista on määrättävä tehtävänannon yhteydessä; tuomari vahvistaa lopullisen määrän, kun tehtävät on suoritettu.

5. Maksuperusteiset kulut

Nämä ovat asianajajien sekä ministeriöiden virkamiesten ja muiden virkamiesten asiakkaidensa puolesta suoraan kolmansille maksamia kuluja, jotka liittyvät lakisääteiseen palveluun. Niihin kuuluvat tuomioiden kopiointikulut, notaarin asiakirjojen vahvistamisesta perimät palkkiot, kiinnitystodistusten palkkiot ja lukkoseppien palkkiot sekä haastemiesten perimät maksut menettelyyn kuuluvasta pakollisesta kirjeiden leimaamisesta.

6. Virkamiesten ja ministeriöiden virkamiesten palkkiot

Nämä ovat maksuja, jotka on maksettava oikeuden virkamiehille heidän toimistaan ulosottomiehinä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa [ulosottomiesten palkkioiden vahvistamisesta 12. joulukuuta 1996 annetun asetuksen nro 96-1080](#) nojalla tai heidän toimistaan oikeuden määrääminä huutokaupanpitäjinä [huutokaupanpitäjien palkkion vahvistamisesta 29. maaliskuuta 1985 annetun asetuksen nro 85-382](#) nojalla tai notaarien palkkioina [notaarien palkkioiden vahvistamisesta 8. maaliskuuta 1978 annetun asetuksen nro 78-262](#) mukaisesti.

7. Asianajajien palkkiot, siltä osin kuin ne ovat säänneltyjä, mukaan lukien puolustautumisoikeus

Toisin kuin korvaukset, jotka asianajaja määrittää vapaasti asiakkaan kanssa sopien ja jotka eivät sisälly kustannuksiin, asianajajien palkkioita säännellään omaisuuden takavarikointia, jakamista, huutokauppaa, pakkovakuuksia ja oikeudellisia kiinnityksiä koskevissa asioissa ([kauppalain R.444-71 §](#)). Lisäksi se sisältää [sosiaaliturvalain \(Code de la sécurité sociale\) R.652-26 §](#) ja sitä seuraavien pykälien nojalla perityt kuulemismaksut.

8. Asiakirjan tiedoksiannosta ulkomailla aiheutuvat kustannukset

Nämä ovat kustannuksia, jotka aiheutuvat asiakirjan tiedoksiannosta ulkomailla [siviiliprosessilain 683-688-8 §:n](#) mukaisesti, jos jossakin liitteessä I mainituista asiakirjoista määrätään asiakirjan (kuten haasteen, päätöksen jne.) tiedoksiannosta.

9. Tuomioistuinten määräyksestä ulkomailla suoritettavasta tutkinnasta aiheutuvat välttämättömät tulkkaus- ja käännöskustannukset jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa (todisteiden vastaanottaminen) 25 päivänä marraskuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/1783 (uudelleenlaadittu teksti) mukaisesti.

10. Siviiliprosessilain 1072, 1171 ja 1221 §:n nojalla määrätty yhteiskunnalliset tutkinnat

Nämä kustannukset liittyvät tuomioistuimen määräämiin sosiaalisiin tutkintatoimiin perheasioissa ([siviiliprosessilain 1072 §](#)) tai adoptioasioissa ([siviiliprosessilain 1171 §](#)) tai huoltajuutta valvovan tuomarin alaisiin menettelyihin ([siviiliprosessilain 1221 §](#)).

11. Tuomioistuimen alaikäisen kuulemiseen nimeämän henkilön palkkio siviiliprosessilain 388-1 §:n nojalla

Kyse on tapauksista, joissa tuomari on [siviiliprosessilain 388-1 §:n](#) nojalla nimennyt henkilön kuulemaan harkintakykyistä alaikäistä.

12. Lain 1210-8 §:ssä edellytetyihin toimenpiteisiin, tutkintoihin ja tutkimuksiin liittyvät palkkiot ja kustannukset

Kyse on tapauksista, joissa yleinen syyttäjä on pyytänyt [siviiliprosessilain 1210-8 §:n](#) nojalla toimenpiteitä, tiedusteluja tai tutkintaa vahvistaakseen järjestelyt, joilla pannaan täytäntöön päätös lapsen palauttamisesta kansainvälisen lapsikaappauksen tapauksessa.

Kauppa- ja yritysrekisteriin (*Registre du commerce et des sociétés*) liittyvien maksukyvyttömyysmenettelyjen yhteydessä tehtävien päätösten osalta, lukuun ottamatta [kauppalain R.123-22 §:n](#) nojalla viran puolesta tehtäviä rekisteröintejä, maksut määräytyvät [9. marraskuuta 2017 annetun päätöksen](#) mukaan. Päätöksellä vahvistetaan oikeudellisten ja hallinnollisten tietojen osaston suorittamista palveluista maksettavien palkkioiden määrä. Maksut koskevat 20. toukokuuta 2015 annetun asetuksen (EU) 2015/848 28 ja 29 artiklassa säädettyjä valinnaisia rekisterimerkintöjä.

5. Sähköiset maksutavat

Näiden järjestelmien erittely edellyttää asetuksen 9 artiklan täytäntöönpanon vaikutusten analyysin viimeistelyä.

6. Ilmoitus hajautetun tietojärjestelmän varhaisesta käyttöönotosta

Ranska osallistuu kaikkiin Euroopan komission järjestämiin tätä asiaa koskeviin komitologiamenettelyihin. Parhaillaan ollaan ottamassa käyttöön sisäistä hallintoa, jolla varmistetaan, että kaikki asianomaiset oikeusvirkamiehet käyttävät eEDES-välinettä asianmukaisesti ja panevat sen täytäntöön. Asiantuntijaryhmät ja tekniset ryhmät ottavat parhaillaan käyttöön kahta ensimmäistä käyttötapautta, *asiakirjojen tiedoksiantoa* ja *todisteiden vastaanottamista*.

7. Ilmoitus videoneuvottelujen varhaisesta käyttöönotosta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

Ministeriö on perustanut pilottiryhmän, joka käsittelee digitalisaatioasetuksen noudattamista videoneuvottelujen yhteydessä rajatylittävissä menettelyissä. Ryhmä tarkastelee 5 artiklan teknisiä, oikeudellisia ja menettelyllisiä vaikutuksia ja määrittelee toimenpiteet, jotka on toteutettava sen säännösten soveltamiseksi ennen määräpäivää eli 1. toukokuuta 2025.

8. Ilmoitus videoneuvottelujen varhaisesta käyttöönotosta rikosasioissa

Ministeriö on perustanut pilottiryhmän, joka käsittelee digitalisaatioasetuksen noudattamista videoneuvottelujen yhteydessä rajatylittävissä menettelyissä. Ryhmä tarkastelee 6 artiklan teknisiä, oikeudellisia

ja menettelyllisiä vaikutuksia ja määrittelee toimenpiteet, jotka on toteutettava sen säännösten soveltamiseksi ennen määräpäivää eli 1. toukokuuta 2025.

■ Päivitetty viimeksi: 10/04/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.